

skeivan út gjögnum líðina. Seyðurinn gekk úti í Uttarahaga.

»Tá ið vit so fara heim aftur, skulu vit fara eftir dalinum,« segði Jóannes og bað tey ganga, meðan hann boygdi seg niður og bant sær skógvabondini.

»Hví skulu vit fara gjögnum dalin heimaftur? spurdi Eyð. »Har er tað keðiligasta staðið í verðini. Tað er ikki gangandi fyri likkum. Eg tími ikki at fara handa vegin. Vit kunnu heldur koma inn aftur henda vegin eisini, men ganga heilt niðri á bakknum.«

»Jú, tað kunnu vit væl, men eg havi nakað, eg ætli at vísa tykkum inni við bergholið.«

»Hvat er tað?« skundar Friður sær at spyrja, og hann er um at missa tað seinastu karamelluna úr munninum.

»Tað sigi eg ikki, fyrr enn vit koma hagar inn, og so mugu tit sjálv um, hvørja leið tit heldur vilja fara,« sigur pápin við tey. »Eg havi so ofta ætlað mær at vísa tykkum hendan varðan og siga tykkum søguna um hann.«

»Ein varða! Ætlar tú at vísa okkum ein varða. Eg havi sær fleiri hundrað varðar,« sigur Eyð háðandi.

»Og eg havi sæð nógvar fleiri. Fleiri túsund varðar havi eg sæð,« sigur Friður og fettir sær á.

Tey ganga aftur eina løtu. Pápin tigur. Børnini práta um varðar, sum tey kenna nøvnini á. Tey spyrja pápan, hví Fiskivarði eitur Fiskivarði og hví Middagsvarði eitur Middagsvarði. Og Jóannes roynir sum best at greiða teimum frá hesum nøvnunum.

Uttan sjálv at vita av tí, sigur Eyð: »Minnisvarði — Ja, minnisvarðar eru eisini varðar,« leggur hon aftrat.

Friður er um at fáa láturkrampa. »Ja, ja, men eingin hevur minnisvarðar standandi úti í haganum.«

»Nei, tað er ikki vanligt, men eg veit um ein, og tað er hann, eg ætli at vísa tykkum,« sigur pápin.

»Hvør hevur gjørt hann?« spyr Eyð. Og pápin svarar, at hann hvorki er høgdur úr føroyskum gróti ella stoyptur í bronsu. Hesin minnisvarðin er hópfarmleiddur onkustaðni úti í verðini; hann er úr jarni og er kaldur sum kavi.

Børnini bæði halda hetta vera løgið, tí hvorki teirra hevur nakran tíð høyrð talað um ein minnisvarða inni á dalinum, inni við bergholið.

Seyðirnar vóru stýggir. Teir høvdu ikki sæð fólk í langa tíð, so teir hildu tíð beins. Stóðu og skimadust langt burturfrá. Runnu so aftur. Hildu bara til beins, undan øllum. —

Jóannes hevði tikið eitt sindur av breyði við, og soleiðis fekk hann lokkað ærnar til sín, lombini komu so av sær sjálvum. Hann markaði lombini og hampaði um ærnar.

»Triggjar ær og fyra lomb. Ikki so galið,« heldur hann fyri. Tað eina tvílembda sá so neyðarsligt út, at hann helt tað vera best at taka tað frá. Ærin hevði heldur ikki nóg mikið av mjólk til tey lomb.

Friður sigur við pápa sín: »Lat tað sleppa at súgva eina ferð enn, áðrenn vit taka tað.« Lambið slapp at súgva seg líðugt, so tók Jóannes tað upp í fangið. Blóðið dryppaði enn úr oyranum á tí, og tað skalv alt sum tað var.

»Nú skalt tú fáa tað fjálgt og gott hjá okkum,« segði Eyð við lambið, meðan hon kindi tí eftir snýðinum. Tey koyrdu tað niður í skjáttuna, soleiðis at bara høvdið kom upp undan. Og skjáttuna slapp Friður at bera.

Ørindini eru nú liðug, og tey trý leggja leiðina heim aftur.

»Hvørja leið skulu vit so fara?« spyr pápin. »Gjøgnum dalin,« svara børnini á senn. Tey eru nú heilt burtur í lambinum í skjáttuni.

»Hygg hvussu tað hyggur!« sigur Friður við systrina. Og hann heldur skjáttuna upp, soleiðis at Eyð betur kann siggja.

»Eyguni á tí glitra sum gimsteinar, sum perlan í ringinum hjá mammu. Heldur tú ikki, at tað er ov myrkt hjá lambinum har niðri í skjáttuni?« spyr Eyð pápa sín. Men hann svarar, at tað man ikki bila, seyði dæmar væl í myrkri.

»Nær skulu vit fara at eta matpakkan? Eg eri so móður,« Friður suffar. »Er tað langt eftir nú?« spyr hann.

»Nei, tað er ikki so langt, ein lítill løta. Vit kunnu fáa okkum ein bita, tá ið vit koma niðaná,« svarar pápin.

So ganga tey aftur. Tigandi. Bert fuglarnir hoyrast láta og onkur á tutla í nánd. Knappliga verður Eyð varug við, at Friður orkar ikki at fylgja við teimum longur. Hann dragnar meira og meira burtur frá teimum, og at enda sær hon, at hann steðgar.

»Nú orkar lítli beiggi ikki meir, á, á, á!« syngur hon oman til hansara.

Friður letst at vera øgiliga upptikin av lambinum. Hann hoyrir einki. Eyð og pápin steðga á. Men Friður kemur ikki. Hann vil ikki koma.

»Renn oman og hjálp honum við skjáttuni,« sigur pápin við Eyð, »kanska er hon nakað tung hjá honum.«

Eyð letur sær hetta ikki siga tvær ferðir, og hon er niðri hjá bróður sínum í somu løtu.

»Nú, ert tú longur móður? Orkar tú ikki meir?« spyr hon hann.

»Jú, men eg eri so tystur, og so fáir eg so ilt um hálsin av hesi reimini,« svarar Friður og hyggur til vikis.

»Kom nú, skunda tær! Tú fært at eta um eina lítla løtu. Lat meg taka skjáttuna, so verður tað frægari hjá tær.« Eyð roynir at ugga bróður sín. Hann er kvikur og gevur henni skjáttuna og sigur: »Ja, tú kanst sleppa at bera hana eina løtu.«

Komin niðaná settu tey seg at eta, og matpakkin kom væl við hjá teimum. Tey vóru eisini blivin svong. Eyð royndi at geva lambinum eitt sindur, men tað vildi einki hava, hvorki breyðmolar ella gras.

»Tað er løgið við tær. Hví vilt tú einki hava?« sigur Eyð við lambið og sleppir nøkrum breyðmolum niður í skjáttuna.

Pápin hevur sitið og hugt at henni og lambinum. So sigur hann: »Hatta minnir meg á, tá ið tú sjálv vart so lítill; tá fekst tú bara mjólk.«

»Tí trúgvi eg so væl,« skundar Friður sær at siga. Hann er nú komin fyri seg aftur. »Mjólk og mjólk í fleiri mánaðir! Hevði tað verið grind og kjót og fiskur, so kundi tað verið nakað at tosað um.«

Eyð sigur einki. Pápin hevur ballað sær eina sigarett, og tey fara aftur til gongu. So stilt er tað, at roykurin frá sigarettini verður hangandi leingi í sama stað, áðrenn hann flytur seg sum smáar aldur. Og at enda brotna roykringarnir og hvørva á tí bláu luftini.

Friður og Eyð eru nú vorðin hálvum troytt. Jóannes roynir at siga teimum, at nú er ikki nóg eftir.

»Tá ið vit eru komin yvir um hasa túgvuna, so verður tað skjótt,« sigur hann og peikar.

Tey renna øll tað síðsta pettið. Friður er fyrstur frammi. Hann vendir sær við oman ímóti teimum báðum, og heldur súrmøltan rópur hann: »Hvar er hann, pápi? Eg siggi ongán minnisvarða.«

Eyð setur skjáttuna frá sær. Hon hyggur niður til lambið, tað tykist at trivast betur nú. Nú skelvir tað ikki longur. »Her hevur tú tað fjálgt, ha?« sigur hon og leggur hovu sitt inn ímóti lambinum. So letur hon skjáttuna aftur.

Pápin er horvin. Tað einasta børnini hoyra er larmurin frá bilinum, sum fara fúkadri eftir veginum og hvørva so inn í bergholið. Gangurin frá likkunum niðri á dalinum er so fjarur, at tey geva sær ikki far um hann. Friður telur bilar.

»Sást tú hvar pápi fór?« spyr Eyð.

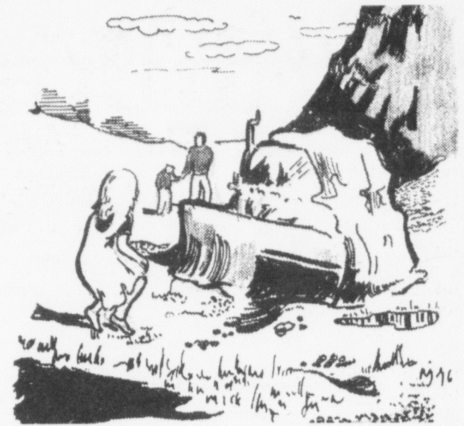
»Nei, man hann ikki vera farin aftur um handan kassan ella hatta har, sum stendur har yviri? Pissar kanska,« svarar Friður og biður systrina tuga, tí hann missir talið.

Uttan um hendan kassan, sum Friður tosaði um, liggur ein gráur, skitin og vatndruknaður dúkur. Dúkurin líkist nógvar teimum, sum arbeiðsmenninir plaga at leggja um sementsekkirnar, so teir ikki gerast vátir, meðan formarnir verða settir upp.

»Hvat heldur tú er undir hasum dúkinum har yviri?« spyr Eyð aftur.

»Á, tig við tær! Hygg, Eyð, hygg, nú fer rutan til Smyril, so nú má klokkan vera næstan fimm« svarar Friður, sum úr einum øðrum heimi.

»Ja, og nú fara vit oman aftur beinanvegin, men

fyrst skulu tit siggja nakað her. »Jóannes er komin aftur, og meðan hann tosar við børnini, loysir hann nakrar endar, sum halda dúkinum fæstum. Og til síðst loysir hann bandið, sum er bundið tvørtur um sjálvan bulin.

»Nú skulu tit siggja,« sigur hann. Hann kastar dúkin uppum og afturyvir. Børnini standa þúra bilsin. Hvat mundi pápi teirra ætla? Tey skilja púrt einki av øllum hesum, sum hann ger.

Undan dúkinum sást skipið av eini gamlari, illa rustaðari gravkúgv, sum einaferð hevði verið gul. Rúturnir í færorahúsinum vóru brotnaðir. Gras og hagi vaks langt upp eftir hjólunum, og tað sást týðuliga, at henda gravkúgvin ikki hevði verið í nýtslu í nógvar ár. Her stóð hon. Og landslagið vaks inn í hana.

»Onkuntið verður hon hagi, skal eg siga tykkum. Hon fer at standa her allar tíðir. Veður og vindur fara at gnaga hana sundur. Men áðrenn hon sjálf er horvin í moldina, hevur hon lagt nógvar mans, nógvar ættir í mold. Jóannes er rørdur. Børnini hava ongantið sæð hann soleiðis. Tey eru illa við og tuga. Pápi teirra næstan grætur. Hann, sum altíð var so sterkur. Hann, sum ikki grætt, sjálvt um hann meltaði fingurin millum tveir steinar. Nú græt hann, og hann græt um eina gamla gravkúgv!

Friður veit ikki, hvar hann skal hyggja. Hann skammast at siggja pápa sín, ein vaksnan mann, standa og gráta. Friður leitir sær yvir til skjáttuna og setur seg hjá Eyð og lambinum.

Hetta var alt skjótt av hjá pápanum. Tað vardi bert ein ella tveir minuttir, so turkaði hann sær um eyguni við handarbakinum og segði: »Á ja, mini góðu børn. Pápi tykkara gjørdist so rørdur. Hesa gravkúvna koyrði eg í trý ár, meðan bergholið stóð í gerð. Hon lokkaði meg til Havnar, inn í Eysturoynna, yvir til Grønlands og aftur til Havnar. Allastaðni hevur hon stýrt mær — og ikki eg henni. Við síni svørtu negl skavaði hann í jarnið. Tess meira hann skavaði, tess týðuligari sóust ørðini, sum høvdu goymt seg undir rustinum.

»Tað eru hesir menn, sum hava givið okkum arbeiði, samstundis sum teir hava sokið meg og heilsu burtur úr mær og mínum líkum. Vit hava arbeitt fyri teir, meðan vit hava verið noyddir at búa í vánaligum skúrum, langt burtur frá konum og børnum. Meðan Jóannes tosaði, feldi hann við fingrunum eftir teimum svørtu bókstovunum, og tað prikaði í hondini. »Lat hetta standa,« segði hann, »og bera boð um, hvussu illa vit eru viðfarnir, og hvussu hjálparleysar vit gera okkum sjálvar.«

Jóannes verður varugur við, at børnini ótolnast. Hann hoyrir knappliga málið í sær sjálvum duna aftur úr homrunum. Alt, sum hann hevur sagt, verður bara kastað honum aftur fyri nasar, og so fjarar ljóðið burtur, upp í luftina, ella verður sokið inn í bergholið og har myrkalagt. Jóannes breiðir dúkin útyvir aftur og teskar: »Tú verður ikki avdúkaður í dag. Talurnar eru lídnar, og sangirnir eru yrktir, men hátíðarhaldið er tíverri ikki fyrreikað!«

Tey gingu niðan á vegin og sluppu oman aftur í bygdina í einum av bilinum.